

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 9 april 2024

Saken

Utbildning

Överklagandenämndens beslut

Överklagandenämnden avslår överklagandet.

Överklagandenämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § tredje stycket studiestödslagen inte överklagas.

Ärendet

NN ansökte om studiemedel för studier vid Hotel Institute Montreux i Schweiz under tiden den 1 april – den 29 september 2024. Hon ansökte även, om merkostnadslån för utlandsstudier, för undervisningsavgift, för försäkring samt för resa mellan Sverige och studielandet. – NN bifogade en studieplan från lärosätet av vilken framgår att hon har internship period under 26 veckor, april till september 2024 samt ett avtal med ett företag i Sverige från perioden den 1 april och längst till den 30 september 2024.

CSN avslag ansökan med hänvisning till att studiemedel inte kan beviljas, eftersom den utbildning (praktikperioden i Sverige) som NN studerar inte finns angiven i bilagan till studiestödsförordningen och därmed inte ger rätt till studiemedel för studier i Sverige. CSN anförde även att studierna, för att de ska anses vara utlandsstudier, ska de enligt 3 kap. 20 § studiestödsförordningen bedrivas utanför Sverige. CSN avslag även ansökan om merkostnadslån, eftersom hon kan inte få något merkostnadslån under en period som hon inte har ordinarie studiebidrag.

NN överklagade beslutet och anförde i huvudsak följande. Hon har aktivt valt att ta praktikplatsen i Sverige på grund av flera faktorer. Dels var det den mest kompetenshöjande praktikplatsen inom studierna. Dessutom ändrade CSN beslutet om att man inte får praktisera i Sverige först i mars, och hon hade redan skrivit på praktikplatsen den 14 februari 2024. Hon hade dessutom redan ett muntligt avtal med företaget före årsskiftet och skolan hade godkänt praktikplatsen. Hon fick kännedom om CSN:s beslut först veckan innan praktiken skulle starta, vilket gjorde det omöjligt henne att avsäga praktikplatsen som redan hade planerats för

kommande sex månader, där hon bär ansvaret för ett projekt. CSN-lån endast täcker avgifter för skola och boende, men inte hennes övriga omkostnader i Schweiz. Hon får inte heller merkostnadslån för resor och försäkring med hänvisning till att hon inte har ordinarie studiebidrag och hon vill få detta merkostnadslån. Praktikplatsen i Sverige är inte bara kompetenshöjande, utan också ekonomisk fördelaktigt för överlevnad under nästa läsår i Schweiz. Den ekonomiska tryggheten som praktikplatsen skulle ha erbjudit henne är avgörande för hennes förmåga att fortsätta studierna utan att hamna i ekonomiska svårigheter. Hon kan inte avsäga sig praktikplatsen så sent i processen. Det är relevant att notera att andra studenter vid skolan som genomför praktiken i Sverige har fått den godkänd för samma period som hennes. Det skapar en orättvis situation, där vissa studenter gynnas medan andra missgynnas av CSN:s beslut.

CSN överlämnade överklagandet och handlingarna i ärendet samt upplyste om att myndigheten inte funnit skäl att ändra det överklagade beslutet.

CSN inkom därefter, på nämndens begäran, med ett yttrande och anförde bland annat följande. NN har ansökt om studiemedel för Bachelor in Business Administration vid Hotel Institute Montreux i Schweiz och ska under den aktuella perioden genomföra praktik vid ett företag i Lund. Regeringen har uttalat att regeringens mål är att svenska studerandes rörlighet ska främjas och att det avgörande därför bör vara att studierna faktiskt bedrivs utanför Sverige, oavsett om den studerande är antagen vid läroanstalten i utlandet eller vid en läroanstalt i Sverige. Studier som bedrivs utanför Sverige anses vara utlandsstudier, oavsett om den studerande är antagen vid en skola i utlandet eller i Sverige. Studier som bedrivs i Sverige ska i studiestödssammanhang anses vara studier i Sverige. Det gäller även om en studerande är antagen vid en läroanstalt i utlandet. För att studier som bedrivs i Sverige ska ge rätt till studiemedel ska utbildningen finnas angiven i bilagan till studiestödsförordningen. ÖKS har i ett vägledande avgörande beslutat att det saknas möjlighet att i studiestödsrättslig mening definiera studier vid ett utländskt lärosäte, men där utbildningen är förlagd och bedrivs i Sverige som utlandsstudier. I avgörandet konstaterar ÖKS att vid studier som bedrivs i Sverige är det regeringen eller av regeringen utsedd myndighet som beslutar om vilka skolor och utbildningar som ger rätt till studiemedel. För att en utbildning i Sverige ska ge rätt till studiemedel måste det därför finnas ett beslut från regeringen eller av regeringen utsedd myndighet och utbildningen måste finnas angiven i bilagan till studiestödsförordningen. NN är antagen vid Hotel Institute Montreux i Schweiz och ska under den aktuella perioden genomföra praktik i Sverige. Enligt CSN:s bedömning är de aktuella praktikstudierna, som är förlagda och bedrivs i Sverige, i studiestödshänseende att anses som studier i Sverige. Hotel Institute Montreux finns inte angiven i bilagan till studiestödsförordningen och är därmed inte en utbildning som ger rätt till studiemedel för studier i Sverige. CSN kan ha förståelse för de omständigheter som NN har anført i sitt överklagande, men de påverkar inte den rättsliga bedömningen i ärendet. Den omständigheten att CSN felaktigt har beviljat andra studerande studiemedel innebär inte heller att CSN kan göra en annan bedömning avseende det överklagade beslutet. CSN anser att överklagandet bör avslås.

NN har fått tillfälle att komma in med synpunkter med anledning av CSN:s yttrande, men hon har inte hörts av.

Författningsbestämmelser

Enligt 3 kap. 2 § studiestödslagen får studiemedel lämnas till studerande vid de läroanstalter och utbildningar som bestäms av regeringen eller av den myndighet som regeringen bestämmer.

Enligt 3 kap. 1 § studiestödsförordningen (2000:655) får studiemedel lämnas till studerande vid de läroanstalter och utbildningar som anges i bilagan till denna förordning.

Av 3 kap. 20 § studiestödsförordningen framgår bland annat att studier som bedrivs utanför Sverige ska anses vara utlandsstudier oavsett om den studerande är antagen vid en läroanstalt utomlands eller i Sverige.

Av 3 kap. 23 § studiestödsförordningen (2000:655) framgår följande. Studiemedel får inte lämnas för en utbildning som

1. är jämförbar med en utbildning i Sverige som inte ger rätt till studiemedel, eller
2. på grund av omständigheter som rör utbildningen eller av något annat särskilt skäl inte rimligen bör ge rätt till studiemedel.

Studiemedel för distansstudier vid läroanstalter utanför EES och Schweiz får lämnas bara om det finns synnerliga skäl för det.

Överklagandenämndens bedömning

NN är antagen till studier vid Hotel Institute Montreux i Schweiz och ska, under den aktuella perioden, genomföra praktik i Sverige.

Regeringen har i propositionen Studiemedel i en globaliserad värld (prop. 2012/13:152, sidan 13) bland annat uttalat att regeringens mål är att svenska studerandes rörlighet ska främjas och att det avgörande därför bör vara att studierna faktiskt bedrivs utanför Sverige, oavsett om den studerande är antagen vid läroanstalten i utlandet eller vid en läroanstalt i Sverige. Enligt 3 kap 20 § studiestödsförordningen (2000:655) anses studier som bedrivs utanför Sverige vara utlandsstudier, oavsett om den studerande är antagen vid en skola i utlandet eller vid en skola i Sverige.

Vid den aktuella utbildningen är den studerande antagen till ett utländskt lärosäte, men utbildningen i form av praktik under den nu sökta perioden kommer enligt intyg vara förlagd och bedrivs i Sverige. Det saknas då, enligt Överklagandenämndens mening, utifrån lagstiftningens utformning och vad som anges i dess förarbeten, möjlighet att i studiestödsrättslig mening definiera studierna som utlandsstudier och studiemedel kan således inte beviljas på den grunden.

Frågan är därför om studierna i form av praktik kan ge rätt till studiemedel för studier i Sverige. Vid studier som bedrivs i Sverige är det regeringen eller av regeringen utsedd myndighet som beslutar om vilka skolor och utbildningar som ger rätt till studiemedel. För att en utbildning i Sverige ska ge rätt till studiemedel måste det, som nyss har redovisats, finnas ett beslut från regeringen eller av regeringen utsedd myndighet. Jämför även med Överklagandenämndens avgörande den 23 mars 2023 (dnr 2023-00246). Utbildningen finns i detta fall inte angiven i bilagan till studiestödsförordningen och är därmed inte en utbildning i Sverige som ger rätt till studiemedel för studier i Sverige.

De aktuella studierna kan således inte ge rätt till studiemedel för studierna under den nu ansökta perioden. Vid denna utgång, när ordinarie studiemedel inte kan beviljas, kan inte heller något merkostnadslån beviljas.

Mot bakgrund av det ovan anförda ska överklagandet avslås.

Robert Dalman

Anni Tuliv

Beslutet har fattats av Eva Gullfeldt, ordförande, Robert Dalman, myndighetschef, samt ledamöterna Olof Edling, Staffan Ingmanson, Gunilla Lavås, Jessica Levin, Jonathan Sjölander och Helena Söderberg

Föredragande: Anni Tuliv

Kopia till CSN och CSN:s rättsavdelning